

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

6. Disparitas in matrimonijs periculosa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

Non hoc illi, quorum supra meminimus, grauis Agamemnon, mox Phryx Deiphobus neget: non ex vestris Africanus minor, non postremo recentior Alboinus rex, cuius ab impudica & sua fusu coniugii nitidi Athesis ripam sanguis infecit. Nempe maligna vxor, ad mariti mortem, vitam suam reputat. Sunt aliqua increpationibus erudita, sunt plagis mitigata; sunt quaedam, per scuticam & corium bouis, adiurata; sunt quaedam herbis, sunt alia verbis, sunt nonnulla lapidibus sanata. Sed haec ipsa vita, interlites, iurgia, & verbera, quam diuturna & tristis est? & pax, per tale bellum, emta quanto pretio constat? Quamquam vel sic procuranda, si aliter non potest. Nam *vitium vxoris aut tollendum, aut ferendum est* Qui tollit vitium vxoris, commodiorem praestat: qui fert, sese meliorem facit. Vtrumque hoc laudis decus meritis est Socrates, seipso superior, quando Xantippen verbis tonantem magis patienter audiuit, quam ipsum Plato: vxoris rursus victor, quando illam fustium auctoritate fecit obedientem. Hinc, cum quidam ex eius doctrina bene meriti discipuli ad eum descenderent, rogantes, vt aliquod bene ordinandae vitae praecipuum illis traderet, in suum eos diuersorium secum duxit; vxoremque suam Xantippen vocauit, iussitque vasa oleo & melle plena vt eijceret. Id, discipulis vehementer admirantibus, dixit: *Si hanc in domibus vestris rerum potestatem habueritis, beatam vitam ponetis.* Optima coniugum regula fuit Socrates, dum exemplum dedit, in coniugio & patiendi, & imperandi. Atque haec sufficiunt ad ostendendum, quam rara ac difficilis sit occasio, vel ars, bonam vxorem, e tanto malorum cumulo, seligendi: aut ex improba probam faciendi: quae res est vna inter raro contingentes.

Gell. l. j;

VI.

4. Demus, locum esse eligendi. Quid non ibi se offert difficultatis? Videns quidam tantam, in Germanorum vestibus diuersitatem, consilium dedit, vt pilei Saxonici, qui olim erant admodum magni, & Suedici, qui sunt iusto minores; item laxiora, & nimis stricta collaria; thoraces denique nimis curti & angusti, & laxa ac follicantes caligae matrimonio iungerentur, sic enim sperari posse, ex eorum partu, vestes mediocres, & modum non excedentes prodituras. Si eadem spes esset
de ma-

de matrimonijs hominum, multæ lites, multæ tollerentur difficultates. Nam, apud homines, diuersitas est mater discordiarum. Nec diuersitas tantum, sed alia quoque faciunt perplexitatem. Pulchram an deformem? diuitem an pauperem quis eligat? Antisthenes (Gellius hoc dictum Biantii tribuit) adolefcenti fortè consulenti, cuiusmodi vxorem ducere expediret? *Si formosam duxeris, inquit, habebis communem: si deformem, habebis poenam.* Quis ligneam, quis rugosam, quis verrucosam, quis Ethiopam, quis mucosam laruam in perpetuam vitæ sociam assumat? Quòd si quis formam sectatur, facile potest cogitare illam, quæ sibi tantopere placet, neq; alijs displicere. Rarò eadem, facie Helena, & mente Lucretia est. Habet oris venustas plurimos insidiatores. Qua de causa D. Petrus filia suæ Petronillæ, beneficij loco, febrim quæ formam eius vastaret, impetrauit, satius existimans, castam esse, quàm pulchram. Pittacus ab Atarnete interrogatus, qualis ducenda esset vxor, diuesne, an diuitijs carens? (nam duæ offerebantur: altera par opibus ac genere: altera utroque superior) sublato scipione, quo nitebatur admonuit, uti pergeret ad triuia ciuitatis, quò pueri, lusus causa, conueniunt, eos consuleret, & quod illi dedissent consilium, id sequeretur. Pueri, ex prouerbiali conuentione responderunt: *Aequalem vxorem esse ducendam*, illud scilicet cantantes: *Tu tibi sume parem.* Itaque adolefcent, alteram præteritâ, duxit æqualem. Hæc autem sententia hoc impensius placuit Pittaco, quòd ipse nobiliorem se duxerat, Draconis sororem, cuius imperium fastidiaque, molestissimè legitur tulisse; ut hoc dictum non in tempore, sed suo malò videatur reperisse. Experientia certè docet, eiusmodi ferè connubia, inauspicatò cedere. Qua de causa Plutarchus, parentes admonet, ut eiusmodi liberis suis vxores despondeant, quæ non sint multò vel ditiores, vel potentiores. Verè pronunciauit Iuuenalis:

Intolerabilius nihil est, quàm femina diues,
 venit enim cum dote mille miseriarum. Vidi feminam talem,
 quæ maritum ad colum astringeret; vidi quæ non sineret maritum,
 in eadem secum mensa, aut iisdem cibis vesci; reliquias

illi

Laert. lib. 6.
 cap. 10

Idem Laert.

Plutarch. in
 libell. de liberis educandis.

illi ciborum duntaxat mittebat; sæpe etiam domo excludebat; quotidie illi exprobrabat, nisi per suum matrimonium steticisset, mendicum futurum fuisse, neque habiturum, quod comederet, immo nec ossa, quæ roderet. Quæ talia considerans ille dixit: *Vxori nubere nolo mea.* Et, ob hanc ipsam causam, quidam Philosophi à coniugijs prorsus abstinerunt. Demonax Epicteto Cynico suggerenti, ut uxorem duceret: *Da mihi, igitur inquit, unam è filiabus tuis.* Notans illum ineptè suadere alteri, quod ipse non faceret. Inter rationes cæteras fuit, quoniam, si pauperem duxisset, magnus impendebat labor & cura in alimentanda; si diuitem, putabat, se dominam, non uxorem, domi habituram, affinesque illius omnes, tanquam potentiores, metuendos. Neque verò solùm id spectari conuenit, ut par sit vxor generis claritate, aut modo rei familiaris, verùm ut ætat etiã non admodum discrepet, ut forma, ut vitæ genus. Est enim omnis dissimilitudo causã discordiarum. Quin & ipsæ quoque fæminæ talia obseruarunt, & in viris metuerunt. Martia Catonis F. interrogata, quam ob causam, post mariti mortem, alij se copulare viro renueret? Respondit, quia non virum facile inuenero, qui me magis velit, quàm mea. Deianira, apud Poëtam, verba sunt:

Erasm. lib. 2.
apophr.

Ibidem.

Ouid. in ep.
Deian.

*Quàm male inæquales veniunt ad aratra iuueni,
Tam iuueni magno coniuge nupta minor.
Non honor est, sed onus species læsura ferentes,
Si qua voles aptè nubere, nube pari.*

Antholog. l. 2
de hoc Antiocho Plutarch. in Flaminia.

Quale coniugium sequatur, si puer anum; Narcissulus Baucidem, aut Niconem vetulam, aut octoginta annorum senem, Antiochus scilicet aliquis octodecim annorum puellam, Euanther Lauiniam; itemque; reginam Iunonem de triuio Codrus, aut Priamus rusticam aliquam de pago Nisam ducat? Ducat, inquam, nam etiam multæ mulieres potius maritos suos ducunt quàm ducantur; & multi viri vxoribus suis nubunt.

VII.
Francisc. Petrarch. dial.
LXV.

Quamobrem sapienter Petrarcha scripsit: *Anceps vxoris electio. Deformis facile fastiditur: formosa difficile custoditur; ea lege, qua, inter formam corporis atque animi castitatem, lux perpetua est. Sed, ut quod rarissimum est, contingat, & forma pueri dicitur*